

Utbildningsinspektion i Lär- och Utvecklingscentrum, vuxenutbildning

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Lär- och Utvecklingscentrum den 12 oktober 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Melleruds kommun och Lär- och Utvecklingscentrum, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Lär- och Utvecklingscentrum intervjuades studerande, lärare och rektorn. Inspektörerna besökte lektioner i grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, svenskundervisning för invandrare och gymnasial vuxenutbildning för utvecklingsstörda.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av verksamheten

Lär- och Utvecklingscentrum	Antal studerande
Kommunal vuxenutbildning	130
Vuxenutbildning för utvecklingsstörda	28
Svenskundervisning för invandrare	40

Lär- och Utvecklingscentrum är Melleruds kommuns enhet för vuxnas lärande. Där erbjuds grund- och gymnasial vuxenutbildning, svenskundervisning för invandrare (sfi) och vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvox). Enheten arbetar också med högskoleutbildning på distans och med uppdragsutbildning.

I samma lokaler, centralt i Mellerud, finns också kommunens arbetsmarknadsenhet. Sfi och vårdutbildningarna finns i lokaler inom grundskolans område och i Rådahallen. För vissa andra kurser hyrs lokaler externt.

I den centrala lokalen ligger verksamhetens café som är ett forum för diskussioner, lärande och samverkan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Lär- och Utvecklingscentrum och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Lär- och Utvecklingscentrum arbetar för att möta vuxna studeranden på ett flexibelt sätt och för att göra integration och utvecklingsmöjligheter så tillgängliga som möjligt. För att kunna kombinera studier med yrkesarbete erbjuds undervisning och handledning både under dagtid och under kvällstid. Måluppfyllelsen är generellt sett god och Lär- och Utvecklingscentrum förmedlar normer och värden som står i överenskommelse med de nationella målen. Det gemensamma caféet upplevs av alla intervjuade som en viktig punkt för samvaro och lärande.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast måste åtgärdas.

- Vuxenutbildningens handlingsprogram mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en likabehandlingsplan (lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Kvalitetsredovisningen bör utformas så att det på ett tydligare sätt framgår hur måluppfyllelsen i relation till de nationella målen värderas och bedöms.
- Information om särvox bör göras mer tillgänglig och innehålla information om vilka kurser som erbjuds.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Vid samtal och intervjuer med elever, lärare och rektorn diskuterades hur man når kunskapsresultat. Intervjuade studerande känner i olika hög grad till målen för de olika kurserna. Lärarnas beskrivningar tar ofta sin utgångspunkt i de förutsättningar de ser hos enskilda studerande. Resonemangen förs utifrån uppdraget att förbereda för ett aktivt samhällsmedborgarskap, för fortsatta studier och som förberedelser för arbetslivet. Ambitionsnivån för en enskild studerande kan enligt rektorn vara att komma till sin utbildning, vilket kan vara en låg målsättning, men för en enskild studerande kan det vara en stor prestation. ”Vi möter eleverna där de är” är en vanlig beskrivning, och kunskapsresultaten beror då på vilka individuella målsättningar som satts upp.

Inspektörerna vill framhålla vikten av att ha delmål och se resultat utifrån dessa, men att slutmålet för en utbildning ändå är att de studerande tillägnar sig goda kunskaper i förhållande till de nationella målen, samt att man slutför sina studier och erhåller betyg.

Fem studerande fullföljde påbörjad kurs inom den grundläggande vuxenutbildningen läsåret 2005/06. Av dessa fick fyra betyget godkänd, och en betyget väl godkänd.

378 studerande inom den gymnasiala vuxenutbildningen fullföljde påbörjad kurs läsåret 2005/06. Betygsfördelningen i procent framgår av tabell nedan:

	Icke godkänd	Godkänd	Väl godkänd	Mycket väl godkänd
Mellerud	6 %	30 %	32 %	32 %
Riket	9 %	32 %	35 %	24 %

Källa: *Vuxenutbildningens kvalitetsredovisning*

Av intervjuer med de studerande inom särvox framgår att de trivs bra med utbildningen och att de anser att lärarna och undervisningen är bra, samt att de lär sig mycket. Enligt rektorn och lärarna bidrar studierna till att ge dem ökat självförtroende. Uppföljningar eller bedömningar av resultaten inom särvox har inte gjorts av Lär- och Utvecklingscentrum eller av kommunen. Lärarna uppger att de flesta särvoxstuderande uppnår målen utifrån sin individuella studieplan. För särvoxstuderande utfärdas intyg respektive betyg.

Av 35 studerande inom sfi läsåret 2005/06 har man haft 9 studieavbrott. Övriga studerande har nått kunskapsmålen för kurserna och nått betyget godkänd eller mer på nationella prov inklusive sfi-prov. En grupp av före detta sfi-studerande, som kontaktat inspektörerna, framförde att det finns studerande som deltagit i sfi-undervisning i mer än 10 år utan att uppnå kunskapsmålen. Dessa har under hösten 2006 erbjudits annan aktivitet. Enligt rektorns bedömning finns ingen studerande som deltagit i 10 år, men möjligen i 5 år. De aktuella studerandena har under denna tid deltagit i olika språkprojekt via Arbetsförmedling, andra sociala invandrarprojekt och sfi, samt varvat med perioder av arbetslöshet. Eftersom de har gått framåt, men mycket långsamt, har man sett det som viktigt

att de ändå fått gå kvar. Inspektörernas bedömning är att de studerande vid Lär- och Utvecklingscentrum i huvudsak når goda kunskapsresultat och att rektorn och lärarna analyserar resultaten.

Normer och värden

Vid inspektörernas besök är stämningen vid de olika verksamheterna lugn och trygg. I intervjuer och samtal framkommer att förhållandet mellan lärare och studerande är gott. De studerande utvecklar, enligt rektorn och lärarna, under sin studietid sin förmåga att delta i demokratiska processer och använder denna förmåga inom de olika utbildningarna. Inspektörernas bedömning är att miljön vid Lär- och Utvecklingscentrum är såväl fysiskt som psykosocialt trygg.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

För det formaliserade inflytandet för studerande finns ett studeranderåd med representanter från samtliga utbildningar. Eftersom många av de studerande läser på deltid är det inte lätt att ha ett intresse för de gemensamma frågorna. För att få detta intresse att öka har skolledningen detta läsår prioriterat denna fråga. Det innebär att studeranderådet planeras delta i möten om bl.a. rekrytering av lärare samt vid framtagande av kvalitetsutvärderingar. Vidare har rådet stort inflytande på teman vid de gemensamma ”studerandeonsdagarna” dvs. gemensamma aktiviteter där samtliga studerande vid Lär- och Utvecklingscentrum deltar. Inspektörernas bedömning är, att trots svårigheterna med att inte ha all verksamhet samlad, har Lär- och Utvecklingscentrum funnit former för samverkan och arbetar för att främja de studerandes förmåga och vilja till ansvar och inflytande över verksamheten i stort.

Inspektörerna informeras om att Lär- och Utvecklingscentrum har system och rutiner för arbetet mot hot och kränkande behandling och har tillsammans med övriga skolor i Melleruds kommun påbörjat arbetet med en likabehandlingsplan. Inspektörerna vill uppmärksamma Lär- och Utvecklingscenter på att det från den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns, elevers och studerandes rättigheter oavsett kön eller etnisk tillhörighet. Lär- och Utvecklingscentrum är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan. I planen skall åtgärder redovisas och planen skall följas upp varje år. Skolan, som vid inspektionstillfället presenterat en handlingsplan mot kränkande behandling, saknar enligt inspektörernas bedömning en likabehandlingsplan.

Organisation och arbetssätt

Av dokumentation om hur verksamheterna är utformade, och i intervjuer med studerande, lärare och skolledning, framgår att flexibilitet är ett ledord. Inspektörerna ser goda exempel på en flexibel organisation och bedömer att de studerande erbjuds en flexibel, individanpassad pedagogisk verksamhet.

Vid de lektioner som inspektörerna besöker visas prov på ett varierat arbetssätt med utgångspunkt i de studerandes tidigare erfarenhet och kunskapsnivå. För studerande som har goda förkunskaper inom ett ämnesområde t ex. genom förvärvsarbete, har omvårdnadsutbildningen påbörjat validering av hela eller delar av en kurs. Vid särvox uppger rektorn att cirka 75 procent av lektionerna ges som individualiserad undervisning och att cirka 25 procent sker i grupper om 3 till 6 deltagare. Lär- och Utvecklingscentrum har påbörjat en omorganisation gällande särvox kursutbud.

Möjligheterna att påverka sin utbildning, och hur målen skall uppnås i olika kurser, växlar enligt intervjuer med de studerande.

För studerande i behov av särskilt stöd upprättas en handlingsplan. Denna plan förväntas enligt rektorn göra dokumentation och uppföljning mer tydlig för såväl studerande som undervisande lärare. De studerande erbjuds särskilda stödtimmar, handledning under en lektionsfri dag i veckan, läs- och skrivstuga samt extra lästräningstimmar för sfi-studerande.

Varje studerande vid Lär- och Utvecklingscentrum bör enligt författningarna erbjudas vägledning som stöd för sitt beslut om studie- och yrkesval. För de studerande vid Lär- och Utvecklingscentrum upprättas individuella studieplaner, och studie- och yrkesvägledning ges av vägledare. Inspektörernas bedömning är att de studerande som behöver, ges särskilt stöd och vägledning enligt författningarna.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Inspektionen visar att lärarna diskuterar kursmål och betygskriterier med de studerande samt ger kontinuerlig information om kunskapsutvecklingen. Utvärderingar görs efter de olika kurserna och utifrån individuella studieplaner.

De nationella proven används som vägledning inom grundläggande och gymnasial vuxenutbildning och för sfi används sfi-provet. För studerande på gymnasial utbildning används också kunskapstester. Förutom resultat från nationella prov utgör såväl muntliga som skriftliga redovisningar, exempelvis föredrag och projektarbeten, underlag för lärarnas bedömning och betygssättning. De studerandes egna utvärderingar av sitt eget lärande beaktas också. De studerande som inspektörerna möter i inspektionen anser att lärarna som regel är rättvisa i sin bedömning.

Lärarna uppger i intervjuer att de försöker ta fasta på kunskapens olika former vid bedömning och betygssättning, och att man tillsammans i arbetslagen diskuterar de studerandes kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att lärarnas uppföljning och bedömning av de studerandes kunskapsutveckling är av god kvalitet.

Kvalitetsarbete och ledning

Verksamheten vid Lär- och Utvecklingscentrum har goda kvaliteter och lärarna arbetar på ett flexibelt och individanpassat sätt. Lär- och Utvecklingscentrum upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kommunö-

vergripande uppföljningen och utvärderingen av verksamheterna. Inspektörernas bedömning är dock att det i kvalitetsredovisningen saknas en samlad bild av måluppfyllelsen utifrån nationella mål, liksom sammanställningar och analys av resultaten, samt förslag till utveckling av verksamheterna. Inspektörernas bedömning är att Lär- och Utvecklingscentrum på ett tydligare sätt bör värdera och bedöma måluppfyllelsen i relation till de nationella målen

Lär- och Utvecklingscentrum leds av en rektor tillika enhetschef. Rektorn har innehaft sin tjänst sedan 2003 och går nu den statliga rektorsutbildningen. Lärare och elever uttrycker att rektorn är väl förtrogen med sitt uppdrag, finns tillgänglig och ger stor frihet för lärarna att driva den pedagogiska utvecklingen. Inspektörerna bedömer att rektorn har ansvar och befogenheter att anpassa verksamheten efter de studerandes behov och utövar sitt ansvar enligt läroplanen.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Inspektörerna bedömer att vuxenstuderande i Melleruds kommun har tillgång till utbildning inom grundläggande och gymnasial utbildning samt till sfi- och särvoxutbildning. Utbildningen är anpassad till den enskildes behov.

Vägledning finns och urvalet av sökande till vuxenutbildning och särvox görs enligt författningarna.

Rektorn informerar inspektörerna om att man kommer att påbörja en ”utvecklings- och förändringstrappa” för särvox som innebär att man gör en deltagaröversyn och intensifierar samarbetet med kommunens LSS-avdelning. I Lär- och Utvecklingscentrums kursprogram framgår dock inte vilka kurser som erbjuds särvoxstuderande, och ej heller om det är utbildning motsvarande den obligatoriska särskolan eller är på gymnasiesärskolans nivå. Inspektörerna bedömer att information om särvox bör göras mer tydlig och tillgänglig.

Personal

Antalet lärare är vid inspektionstillfället 12. De har varierande tjänstgöringsgrad och tjänsterna delas i flera fall med gymnasieskolan. Flertalet av lärarna har enligt rektorn ämnesutbildning för den undervisning de bedriver. Till vissa utbildningar på gymnasienivå köper man tjänster, i form av behöriga lärare, från övriga Dalslandskommuner.

Personalen erbjuds och deltar i kompetensutveckling utifrån vuxenutbildningens behov.

Materiella resurser

Enligt inspektörernas bedömning har Lär- och Utvecklingscentrum lokaler, utrustning och övriga läromedel ändamålsenliga. Inspektörerna noterar dock att det inte gäller de lokaler, som delar av verksamheten för sfi bedöms.

Datum	Ort
2007-03-21	Göteborg

Sonja Henriksson
Ulla-Britt Norin